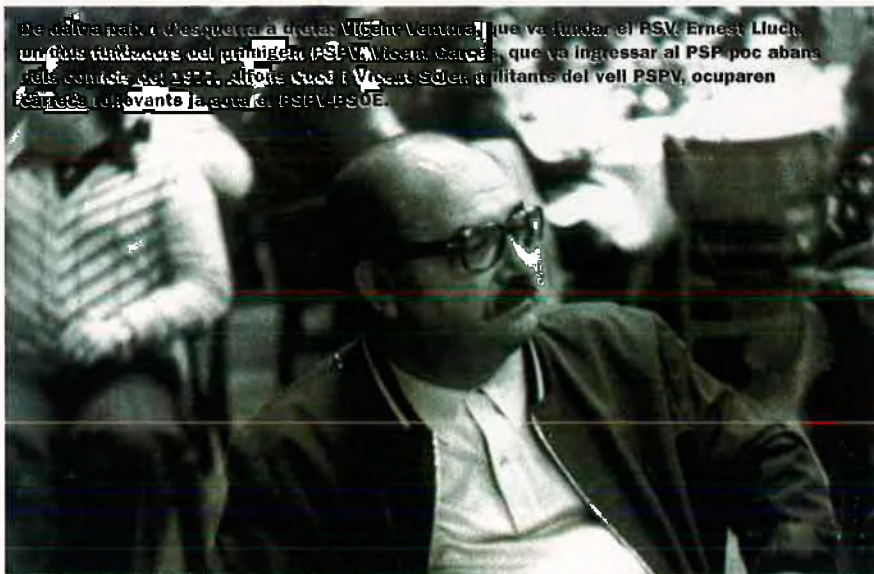

—els seguidors de Joan Lerma, els de Ciprià Ciscar, els d'Antoni Asunción...—. Disputes internes que, a vegades, han estat molt traumàtiques, però que no són equiparables a les dues àni-

El pensament. Atendran els socialistes valencians la demanda de la diputada Navarro i eliminaran la P de país de la seua nomenclatura? En públic, l'expressió País Valencià és molt poc pro-

EL TEMPS

mes de què habitualment es parla en el cas del PSC.

Fora de l'àmbit progressista, però dins del nacionalista, tant el Partit Nacionalista del País Valencià (PNPV) com la Unió Democràtica del País Valencià (UDPV) van quedar difuminats, també per culpa de la Batalla de València. La burgesia autòctona no va articular un discurs alternatiu al de la dreta tradicional valenciana.

nunciada pels capitosts del partit. Una contradicció que, malgrat tot, no sembla preocupar-los. Les sigles PSPV-PSOE estan completament acceptades, fins i tot per la societat valenciana més reaccionària. Ningú les descodifica, al carrer, com la unió de dos partits diferents.

I tenen tota la raó: no ho són.

Victor Maceda

A la fi de l'any 1974 el PSOE es reorganitzava a Balears, encara sota la dictadura franquista, amb el lideratge de **Fèlix Pons**. Ja funcionava aleshores el PSP (Partit Socialista Popular), del qual era el màxim responsable illenc Manuel Mora. Al mateix temps, alguns socialistes que havien actuat en la clandestinitat sota el paraigua del PCE, partit del qual ja n'havien sortit, intentaven muntar un partit socialista autòcton, cosa que finalment aconseguiren a la fi del 1975. Es van presentar en públic el febrer del 1976 a Palma amb el nom de PSI (Partit Socialista de les Illes), dirigit, entre altres, per Sebastià Serra, Antoni Tarabini, Francesc Obrador i Celestí Alomar. Es declarava un partit socialista autogestionari i nacionalista: tot d'una entrà en contacte amb altres partits socialistes al marge del PSOE i del PSP per intentar formar la Confederació de Partits Socialistes, amb la idea de concórrer conjuntament a les primeres eleccions democràtiques.

El 1976 el PSOE inicià una forta ofensiva per intentar unir sota les seves sigles les tres branques del socialisme. En molts indrets se'n va sortir, però no a les Balears. En les primeres eleccions (el juny del 1977) es presentaren el PSOE per una banda i el PSP i PSI per l'altra, fent una aliança anomenada Unitat Socialista. Tanmateix, alguns destacats militants del PSI (Alomar, entre d'altres) i del PSP (el líder local, Mora) ja s'havien passat a les files del PSOE. Els resultats mostraren que UCD agranava i, al marge, només el PSOE aconseguia també representació. La resta, inclosa la Unitat Socialista, quedava molt lluny de tenir diputats o senadors. Aleshores, dins del PSI —i encara més intensament en el PSP— es multiplicaren les manifestacions a favor de la unitat sota una sola sigla. Durant tot el 1977 i fins a la primera meitat de 1978 els intents d'absorció del PSOE no pararen. I l'absorció, tot i que no va ser completa, va reeixir. En efecte, el PSP, com a la resta de l'estat, entrava en bloc al PSOE. Un dels seus dirigents a Madrid era el mallorquí Joan March, que va tornar a Palma per prendre des del primer moment de la fusió un important protagonisme local.

D'altra banda, el 1977 el PSI decidia, fortament debilitat per les fugites cap al socialisme espanyol (entre d'altres, ja se

MIQUEL PAYERAS

Els socialismes a Balears

n'hi havien anat alguns dels fundadors: Tarabini i Obrador), mantenir les sigles i apostar encara més pel nacionalisme, amb una nova estructuració: en lloc de formar-se un partit d'àmbit balear, passava a ser sobirà a cada illa i actuava a la manera confederal a Balears. Així naixien els dos PSM: el Partit Socialista de Mallorca i el de Menorca; mentre que a les Pitiüses desapareixia (anys després reeixit com Entesa Nacionalista i Ecològista, ENE). Les crides del PSOE als dos PSM perquè s'integrassin foren contínues i intenses durant el 1978. Tanmateix, els nacionalistes aguantaren. Des d'aquell moment i fins ara, de fet, el socialisme illenc ha tengut aquestes dues ofertes separades. Si bé cal dir que els dos PSM han incrementat fort ferm el perfil nacionalista, tot i no canviar les sigles tradicionals.

Mentrestant, en el PSOE Joan March fundà el corrent Socialisme i Autonomia, oposat al grup que es coneixia com el dels oficialistes (Fèlix Pons, Ramon Aguiló, etc.), i aconseguí la secretaria general de la FSB-PSOE (1991-1995). Fou en aquest moment quan alguns militants que havien passat del PSM al PSOE en els anys vuitanta o inici dels noranta —entre altres, la menorquina

PSOE, PSI i PSP foren les tres branques socialistes dels anys setanta, avui reduïdes a dues: PSIB-PSOE i els dos PSM.

Joana Barceló i el mallorquí Francesc Antich—, començaren a destacar. El 1995 es formava el Pacte de Progrés en el Consell de Mallorca. Antich ocupava un dels llocs dirigents. March ja havia deixat la secretaria general. Orgànicament, els anys d'aquesta legislatura són de debilitat extrema i de congressos amb fortes bregues. El 1998 el PSOE federal obre la porta a les primàries (elecció interna de candidats). El sector de March organitza una opció per oposar-se a l'aleshores secretari general, Andreu Crespi. L'encapçala Antich i guanya. La història és coneguda: aconseguix la presidència del Govern al capdavant del Pacte de Progrés (1999), amb el conseller Celestí Alomar, mentre que Joana Barceló assolí la presidència del Con-

sell de Menorca. El 2000 el congrés del PSOE el tria secretari general, alhora que el partit posa en valor l'altra sigla, PSIB, a semblança del PSC, significatiu detall: Partit dels Socialistes de les Illes Balears. Són els anys d'esplendor del quasi nacionalisme impulsat per Antich, i, fora de l'interès públic, per March. És l'època en què es forma el quartet federalista dels Països Catalans: Francesc Antich, Joan Ignasi Pla, Marcelino Iglesias i Pasqual Maragall. Són alhora els anys en què el PSM denuncià, en diverses ocasions, l'actitud del PSIB-PSOE d'intentar menjar-se'l. Retornava la tensió màxima entre ambdues formacions, com en els anys setanta.

Les relacions entre Maragall i Antich durant els anys del Pacte de Progrés (1999-2003) són molt estretes. La germanor política i ideològica PSC-PSIB era absoluta, però la derrota balear del Pacte (el maig del 2003) i l'aliança victoriosa del tripartit català (el mateix novembre) canviaren la situació. Antich va compartir emocions amb Maragall a la seu electoral la nit que es va obrir la porta al tripartit, i tanmateix aquest moment va marcar un punt d'inflexió en la relació entre ells dos i els partits respectius. Extraoficialment, el PSIB reconeix que no entén l'absència de tracte de Maragall a Antich en aquest temps ni tampoc la convergència del president català amb Jaume Matas en temes que per als socialistes balears són bàsics, com la liquidació de l'Institut Ramon Llull (fundat a Palma entre Francesc Antich i Jordi Pujol) o el suport català a IB3.

Pel que fa a l'orientació actual del PSIB, s'alinea fil per randa amb la direcció estatal que representa el secretari d'organització federal del PSOE, José Blanco. Blanco va ser el valedor d'Antich davant dels intents de revolta interna en els congressos de l'estiu del 2004. A la fi Antich tornà a guanyar la secretaria general gràcies al suport de Blanco. En aquests moments, tot i formar part del sector federalista del PSOE, el PSIB buscava la manera de matisar molt l'antic pseudonacionalisme que caracteritzà els anys d'esplendor d'Antich al capdavant del Pacte de Progrés, per intentar, així, connectar amb amples capes de les bases socialistes que voten el PSOE en les generals però no el PSIB en les locals i autonòmiques.

Miquel Payeras